

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра захист рослин

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(вибіркова фахова навчальна дисципліна)

ЗАХИСТ ДЕКОРАТИВНИХ І КВІТКОВИХ РОСЛИН

освітньо-професійна програма   Захист і карантин рослин

спеціальність   202 Захист і карантин рослин

галузь знань   20 Аграрні науки та продовольство

освітній ступінь   бакалавр

Розробник:

Нінель КОВАЛЕНКО –

доцент кафедри захист рослин,
кандидат сільськогосподарських наук,
доцент

Гарант:

Ганна ПОСПЄЛОВА –

доцент кафедри захист рослин,
кандидат сільськогосподарських наук,
доцент

Полтава
2022 р.

Опис навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни	Захист декоративних і квіткових рослин.
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	Вибіркова фахова навчальна дисципліна
Назва структурного підрозділу	Кафедра захист рослин
Контактні дані розробників, які залучені до викладання	Викладач: Коваленко Нінель, кандидат сільськогосподарських наук, доцент Контакти: ауд. 72а (навчальний корпус № 1) e-mail: ninel.kovalenko@pdaa.edu.ua ninel.kovalenko2016@gmail.com телефон 0662227241, посилання на сторінку викладача https://www.pdaa.edu.ua/people/kovalenko-ninel-pavlivna
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Спеціальність	202 Захист і карантин рослин <i>ОПП Захист і карантин рослин</i>
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	Базові знання з біології, хімії. За відповідним рівнем, дисципліни, що передують вивченню дисципліни «Хвороби, шкідники та захист лісових та садово-паркових культур» – «Біофізика», «Загальна фітопатологія», «Механізація, електрифікація та автоматизація сільськогосподарського виробництва».

Заплановані результати навчання:

Мета вивчення навчальної дисципліни: формування у майбутнього фахівця знань, умінь та навичок з діагностики шкідників та хвороб декоративних і квіткових рослин та розробки комплексної системи захисту від різних видів шкідливих організмів.

Основні завдання навчальної дисципліни: засвоєння здобувачами вищої освіти біології розвитку шкідників і хвороб декоративних та квіткових рослин з урахуванням погодних умов конкретного вегетаційного періоду; опанування методів нагляду та ентомопатологічних обстежень, облік чисельності шкідників та рівня патогенності збудників хвороб, а також методів та засобів захисту декоративних і квіткових рослин; розуміння принципів взаємодії різних видів у насадженнях; уміння прогнозувати можливі патологічні зміни в біоценозах, кваліфіковано використовувати методи і засоби захисту при складанні комплексних систем боротьби зі шкідниками і збудниками хвороб у відповідних біоценозах.

Компетентності:

загальні:

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК9. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

фахові (предметні, спеціальні):

ФК1. Здатність проводити фітосанітарну діагностику хвороб рослин, комах, кліщів,

нематод, гризунів та бур'янів за новітніми принципами і методами.

ФК3. Здатність прогнозувати процеси розвитку і поширення шкідливих організмів.

ФК4. Здатність виявляти, локалізувати і ліквідувати регульовані шкідливі організми за результатами інспектування та фітосанітарної експертизи.

ФК5. Здатність розробляти і застосовувати технології захисту рослин на об'єктах сільськогосподарського та іншого призначення.

ФК6. Здатність оцінювати фітосанітарні ризики (біологічні, екологічні, економічні) внаслідок занесення чи поширення регульованих шкідливих організмів.

ФК8. Здатність застосовувати агротехнічні, біологічні, організаційно-господарські методи для довгострокового регулювання розвитку та поширення шкідливих організмів до господарсько невідчутного рівня на основі прогнозу, економічних порогів шкідливості, ефективності дії корисних організмів, енергоощадних та природоохоронних технологій, які забезпечують надійний захист рослин і екологічну безпеку довкілля.

Програмні результати навчання:

ПРН6. Коректно використовувати доцільні методи спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, культивування об'єктів агробіоценозів та підтримання їх стабільності для збереження природного різноманіття.

ПРН8. Уміти координувати, інтегрувати та удосконалювати організацію виробничих процесів під час проведення заходів із захисту рослин.

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Фітоценози відкритого ґрунту з декоративно-квітковими рослинами в Україні.

Класифікація квітково-декоративних рослин.

Тема 2. Основні відомості про шкідливі об'єкти в насадженнях декоративних і квіткових рослин.

Тема 3. Шкідники та хвороби однолітніх, дволітніх і багатолітніх квіткових рослин та заходи захисту.

Тема 4. Шкідники та хвороби декоративних дерев та заходи захисту.

Тема 5. Шкідники та хвороби оранжерейних рослин та заходи захисту від них.

Тема 6. Шкідники та хвороби газонних трав, заходи захисту.

Тема 7. Засоби та методи захисту квітково-декоративних рослин.

Тема 8. Системи захисту декоративних і квіткових рослин.

Трудомісткість:

Загальна кількість годин – 120 год.

Кількість кредитів – 4,0.

Форма семестрового контролю – залік.

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:

Робоча навчальна програма, презентації.

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назва тем	Кількість годин					
	усього	Денна форма				
		л	п	лаб	н/п	с.р.
Тема 1. Фітоценози відкритого ґрунту з декоративно-квітковими рослинами в Україні. Класифікація квітково-декоративних рослин.	12	2		-		10
Тема 2. Основні відомості про шкідливі об'єкти в насадженнях декоративних і квіткових рослин.	14	2		2		10
Тема 3. Шкідники та хвороби однолітніх, дволітніх і багатолітніх квіткових рослин та	16	2		4		10

заходи захисту.					
Тема 4. Шкідники та хвороби декоративних дерев та заходи захисту.	16	2		4	10
Тема 5. Шкідники та хвороби оранжерейних рослин та заходи захисту від них.	16	2		4	10
Тема 6. Шкідники та хвороби газонних трав, заходи захисту.	16	2		4	10
Тема 7. Засоби та методи захисту квітково-декоративних рослин.	16	2		4	10
Тема 8. Системи захисту декоративних і квіткових рослин.	14	2		2	10
Усього годин	120	16		24	-

Форми контролю результатів навчання*

Програмні результати навчання	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	Опитування	Виконання лабораторних робіт та їх захист	Контрольна робота	Виконання завдань самостійної роботи	
ПРН6	12	18	4	16	
ПРН8	12	18	4	16	
Разом	24	36	8	32	100

* для максимальної кількості балів

Форми поточного контролю знань здобувачів вищої освіти є:

- контрольна робота (0-8 балів);
- виконання лабораторних робіт та їх захист (0-3 балів);
- виконання завдань самостійної роботи (реферати, есе, презентації тощо) (0-4 балів),
- опитування (0-2 балів).

Форма проведення підсумкового контролю згідно з робочим та навчальним планом – залік.

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Види навчальної роботи здобувачів вищої освіти				Разом
	виконання лабораторних робіт та їх захист	виконання завдань самостійної роботи	контрольна робота	опитування	
Тема 1. Фітоценози відкритого ґрунту з декоративно-квітковими рослинами в Україні. Класифікація квітково-декоративних рослин.	-	4		-	6
Тема 2. Основні відомості про шкідливі об'єкти в насадженнях декоративних і квіткових рослин.	6	4		4	8
Тема 3. Шкідники та хвороби однолітніх, дволітніх і	15	4		10	8

багатолітніх квіткових рослин та заходи захисту.					
Тема 4. Шкідники та хвороби декоративних дерев та заходи захисту.	6	4		4	8
Тема 5. Шкідники та хвороби оранжерейних рослин та заходи захисту від них.	6	4		4	8
Тема 6. Шкідники та хвороби газонних трав, заходи захисту.	-	4		-	8
Тема 7. Засоби та методи захисту квітково-декоративних рослин.	-	4		-	8
Тема 8. Системи захисту декоративних і квіткових рослин.	3	4	8	2	8
Разом	36	32	8	24	100

Критерії оцінювання виконання контрольної роботи:

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень
Високий	7-8	контрольна робота містить відповіді на усі питання, в яких навчальний матеріал відтворюється в повному обсязі; відповідь правильна, обґрунтована, логічна, містить аналіз і систематизацію; зроблені аргументовані висновки.
Достатній	5-6	контрольна робота містить відповіді, в яких відтворюється значна частина навчального матеріалу; здобувач вищої освіти виявляє знання і розуміння основних положень з навчальної дисципліни, може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки.
Задовільний	2-4	контрольна робота містить відповіді на рівні елементарного відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, фрагментів навчального матеріалу; відсутні розуміння основної суті питань, висновки, узагальнення.
Низький	0-1	контрольна робота, питання якої не розкриті або висвітлені неправильно, з грубими помилками.

Критерії оцінювання виконання вправ на практичних заняттях:

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень
Високий	3	Здобувач надав повну, аргументовану відповідь (не менше 90% потрібної інформації), виконав всі завдання на практичному занятті, пояснив механізми і процеси, що вивчаються.
Достатній	2	Здобувач надав достатньо повну відповідь (не менше 75% потрібної інформації), або повну відповідь з незначними неточностями виконав всі завдання на практичному занятті, але не пояснив механізми і процеси, що вивчаються.
Задовільний	1	Здобувач надав неповну відповідь (не менше 60% потрібної інформації, незначні помилки); виконав не всі завдання на практичному занятті, не пояснив механізми і процеси, що вивчаються.
Низький	0	Здобувачем надано коротку відповідь із суттєвими помилками (менше 30% потрібної інформації); завдання на практичному занятті не виконав.

Критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи:

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень
Високий	4	Здобувач засвоїв теоретичний матеріал, винесений на самостійну роботу; виконані усі завдання; застосував для оформлення результатів самостійної роботи не тільки рекомендовану, а й додаткову літературу та творчий підхід; чітке володіння понятійним апаратом; оформлення результатів самостійної роботи логічне та послідовне.
Достатній	3	Здобувач не повністю засвоїв тему, але орієнтується в матеріалі, відсутнє виконання деяких завдань.
Задовільний	2	Здобувач не опанував навчальний матеріал з відповідної теми, не знає основних понять і термінів наукової дисципліни, наявне виконання лише одного завдання.
Низький	0-1	Завдання самостійної роботи не виконані або виконані неправильно.

Критерії оцінювання опитування:

Опитування проводиться на початку кожного практичного заняття.

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень
Високий	2	Здобувач ґрунтовно і послідовно викладає вивчений матеріал, виявляє повне розуміння його змісту; володіє термінологією, розуміє механізми токсичних процесів; обґрунтовує свої думки; застосовує знання на практиці, наводить необхідні приклади, аргументує їх.
Достатній	1	Здобувач виявляє знання і розуміння основних положень певної теми, але викладає матеріал не досить повно, не завжди глибоко і переконливо обґрунтовує свої думки; присутні деякі помилки у застосуванні термінології; не зовсім розуміє механізми токсичних процесів; не повністю засвоїв тему, але орієнтується в матеріалі, відсутнє виконання деяких завдань.
Задовільний	0,5	Здобувач розкриває основні положення певної теми поверхнево, викладає матеріал непослідовно, без певної логіки; не вміє глибоко і переконливо обґрунтовувати свої думки і відчуває труднощі під час добору прикладів, не володіє термінологією.
Низький	0	Відповідь відсутня.

Трудомісткість:

Загальна кількість годин – 120 год.

Кількість кредитів – 4,0.

Форма семестрового контролю – залік.

Політика оцінювання

Академічна доброчесність. Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавської державної аграрної академії. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими

освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Дедлайни та перекладання. Практичні завдання, завдання зі самостійної роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (20 %). Перекладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин з дозволу директорату.

Система оцінювання.

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:

Робоча навчальна програма, презентації.

Рекомендовані джерела інформації:

Основні

1. Бей-Биенко Г.Я. Общая энтомология. М.: Высшая шк., 1980. 416 с.
2. Бобылева О.Н. Цветочно-декоративные растения открытого грунта. М.: Академия, 2012.
3. Бригадиренко В. В. Основы систематики комаров: Навч. посіб. Д.: РВВ ДНУ, 2003. 204 с.
4. Бровдій В. М., Гулій В. В., Федоренко В. П. Біологічний захист рослин. К., 2004. 351 с.
5. Деменко В.М., Власенко В.А., Ємець О.М., Кабанець В.В. Захист декоративних і квіткових рослин від шкідників: Навч. посіб. Суми. СНАУ, 2017. 392 с.
6. Довідник із захисту рослин / [Бублик Л. І., Васечко Г. І., Васильєв В. П. та ін.]; за ред. М. П. Лісового. К.: Урожай, 1999. 774 с.
7. Дядечко М. П., Падій М. М., Шелестова В. С. та ін. Біологічний захист рослин. Біла Церква, 2001. 312 с.
8. Захист декоративних і квіткових рослин від шкідників : навч. посібник для проведення лабораторних занять і виконання самостійної роботи з вивчення дисципліни студентами у вищих аграрних закладах освіти III–IV рівнів акредитації ОС Бакалавр спеціальності „Захист і карантин рослин” / С. М. Вигера, Ч. Я. Чумак, М. М. Ключевич [та ін.]. К.: 2016. 146 с.
9. Перелік пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні. К.: ЮНІВЕСТ МЕДІА, 2018. 1040 с.
10. Попкова К.В. Общая фитопатология. М.: Агропромиздат, 1989. 399 с.
11. Рубан М. Б. Практикум із сільськогосподарської ентомології : навч. посіб. / М. Б. Рубан, Я. М. Гадзало; за ред. М. Б. Рубана. К. : Арістей, 2009. 472 с.
12. Савковський П. П. Атлас вредителей плодовых и ягодных культур. К.: Урожай, 1983. 204 с.
13. Сільськогосподарська ентомологія / [Байдик Г. В., Білецький Є. М., Білик М. О. та ін.]; за ред. Б. М. Литвинова, М. Д. Євтушенка. К.: Вища освіта, 2005. 551 с.
14. Сільськогосподарська ентомологія / [Рубан М. Б., Гадзало Я. М., Бобось І. М. та ін.]; за ред. М. Б. Рубана. К.: Арістей, 2007. 520 с.
15. Соколова Т.А. Декоративное растениеводство. Цветоводство. М.: Академия, 2014.
16. Фітофармакологія: підручник / [М.Д. Євтушенка, Ф.М. Марютін, В.П. Туренко та ін.] ; за ред. М. Д. Євтушенка, Ф.М. Марютіна. К.: Вища освіта, 2004. 432 с.
17. Хессайон Д. Г. Все о болезнях и вредителях растений [перевод с английского О. И. Романовой]. М.: Кладезь-Букс, 2009. 128 с.
18. Чумак П. Я. Квітник без шкідників і хвороб. К.: Квіти України, 2000. 64 с.

Допоміжні

1. Голосова М.А., Кузьмичев Е.П. Вредители и болезни декоративных насаждений городских объектов озеленения и меры борьбы с ними М: Изд. МГУ Л., 2010.
2. Лежнёва Г.Н. Основы декоративного садоводства. М.: Академия, 2011.
3. Мовчан О. М. Карантинні шкідливі організми. Частина 1. Карантинні шкідники. К.: Світ, 2002. 288 с.
4. Писаренко В.М., Писаренко П.В. Захист рослин: фітосанітарний моніторинг, методи захисту рослин, інтегрований захист рослин. Полтава, 2007. 256 с.
5. Соколова Т.А. Декоративное растениеводство. Древодводство. М.: Академия, 2012.
6. Субін В.С. Інтегрований захист рослин: підруч. [для студ. вищ. навч. закл.]. / В.С. Субін, В. І. Олефіренко. К.: Вища освіта, 2004. 336 с.
7. Супіханов Б.М., Левченко В.І., Івченко В.М. та ін. Карантинні шкідники та хвороби рослин. ВАТ „СОД”, Козацький вал, 2004. 184 с.
8. Щербакова Л.Н., Карпун Н.Н. Защита растений. М.: Академия, 2009. 272 с.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. zelena-ukraina.com.ua/node/25
2. agroua.net/plant/catalog/cg-46/c-5/info/cag-363/
3. dereva.lviv.ua/.../181-rekomendatsii-po-zakhystu-derev-ta-kushchiv-vidshkidnykiv-ta-khvorob
4. biostandard.com.ua/
5. Електронна енциклопедія сільського господарства. [http: www2.agroscience.com](http://www2.agroscience.com).
6. www.fourseasons.com.ua/zasobu_zahustu.html
7. ua.textreferat.com/referat-23276-1.html